

List izbaja dvakrat na mesec.

Posamezna štey. 3 K.

Naročnina mes. 6 K

Rokopisi se ne vračajo in nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

VOJNI INVALID

Posredna plačana v gotovini.

Uredništvo
in upravljanje
v St. peterski
vojašnici.

Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.

Po volitvah.

Volilni vihar se je pomiril, orkan dne 18. marca 1923 je odgnal one težke oblake, iz katerih so nam deževale vse mogoče obljube, ki so izgledale kakor rajsko lepa „fata morgana“.

Lepo število mladih in novorojenih strank in strančic se je pojavilo na političnem površju, hoteč uveljaviti svoje nazore in tako priti v državi do besede. Razvijale so svoje vabljive programe za vsestransko korist, obljubljale in zagotavljale lepe stvari, samo da bi si pridobile širšo maso in se povzpele do gotove višine. Volilni red je vse male strančice pobil. Na površju so ostale le tri stranke, ki pridejo v poštev, in sicer Korošceva, Radičeva in Pašičeva kot predstaviteljice treh narodov v eni državi. Od teh treh je odvisno, kdaj pridemo na vrsto mi vojne žrtve, da dobimo že zdavnaj zaslužen plačilo.

Sedanja situacija je jako nejasna. Dogodkov doglednega časa ne moremo vedeti in ne prerokovati. Doživljamo veliko politično krizo. Posamezna plemena naše države so se grupirala pod svojimi voditelji, kateri so jim obljubili največ. Sedaj čakajo izpolnitev danih obljub. Lačni čakajo kruha, nagl obleke, delavci regulacije plač, Slovenci avtonomije, Hrvati republike, Srbi Velesrbije in mi invalidi? Mi čakamo šele življenja, kakršnega božji in naravni zakon predvidevata. Poslanci, dajte nam človeku vredno življenje, ako ste zmožni ceniti naše zasluge, ki smo si jih stekli za domovino. Mi se nismo bojevali in se žrtvovali zato, da bi pripravili stopnice nekaterim, po katerih bi stopali višje in višje. Mi smo se borili za narod in državo. Narod vas pa ni izvolil za to, da ste samo njegovi predstavniki, ampak da ga tudi zastopate in kaj storite zanj. Ne pozabite pa tudi na tiste, ki so ga osvobodili. Ne pozabite, da vas je trpeče ljudstvo izvolilo in ste vi pred njim odgovorni za posledice vašega delovanja. Posebej še naglašamo mi vojni invalidi, vdove in sirote, ne nakopljite si na svojo vest grehov in našega prokletstva. Ne zlorablajte zaupanja naroda. Častno in težko dolžnost ste prevzeli, izvršite jo častno, narod vam bo hvaležen in v zgodovini boste nepozabljeni. To je želja ljudstva in klic osvoboditeljev naroda. Sicer pa gorje vam, še poznejša generacija vas bo sodila. Fabjančič.

Zbirajte za tiskovni sklad!

Invalidi in volitve.

Morda se bo kdo začudeno vprašal, pretravši ta naslov, kako da sedaj, po volitvah, pišemo o tem. Da. Baš sedaj po volitvah hočemo napisati nekaj besed o volitvah, vsem invalidom v preudarek in premislek.

Mi kot strokovna, stanovska organizacija nismo politična organizacija. Mi smo se združili v organizacijo zato, da si priborimo z združenimi močmi tisto, kar nam gre in kar se nam zadržuje. Svoj gmotni položaj hočemo popraviti, izlezti hočemo iz cunj, v katere smo zaviti, nasiti hočemo lačne želodce, skratka: Ljudje hočemo biti. Ljudje, kakor smo bili, ko so nas vlekli v mesnice. Nikakor pa se nismo organizirali zato, da bi stopali na politična bojišča, niti kot samostojna stranka, niti kot privesek tej ali oni stranki. Zakaj, nam je tuj bratomerni boj, četudi na političnem — nekrvavem bojišču. A boj strank je bratomerni boj, ker smo vsi Slovenci in vsi Jugoslovani.

Tako je sklenil tudi kongres v Brodu. Ta sklep je bil svet vsakemu zavednemu, poštemu in za organizacijo delujočemu invalidu. To smo že v eni naših številki tudi povedali.

Vendar so se našli nekateri tovariši invalidi, ki tega niso razumeli ali niso hoteli razumeti. In tako je bilo čitati v raznih listih različnih strank o tem, kako se je ta ali oni invalid „posluževal“ svoje organizacije ali svojega stališča v organizaciji ter aspiriral za to ali ono stranko, h kateri je pač pripadal po svojem političnem prepričanju ali pa tudi zgolj iz dobičkaželjnosti.

Pisala je „Murska Straža“ ponovno, da se v Gornji Radgoni vabi invalide na shode z vabilni, na katerih je pečat tamošnje invalidske podružnice. Podružnica ni izvrševalnemu odboru Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani poslala dementija, mu ni dementirala tega v dotičnem listu.

„Enakost“ v Mariboru je pisala o kupčijah, ki so jih baje sklenili nekateri člani tamošnje podružnice. Res je, da je v dotični številki že dementi podružnice, da ona ni prodajala nobenega invalida. Ali podružnica izvrševalnemu odboru U. V. I. v Ljubljano ni ničesar poročala o tej aferi in nje se tudi ni dolžilo. Dotičniki, ki so navedeni v listu imenoma, stvari niso pojasnili. Morda mislijo, da to ni njih dolžnost? Da, ako so oni na kandidatski listi kot privatniki, kot državljani, ki imajo ta ali oni poklic. Njim ni v takem slučaju treba, da se opravičijo. Tudi o tem smo že pisali. Ali nedopustno je in zoper sklepe kongresa v Brodu, če kdo kandidira kot invalid, kot predsednik podružnice Udruženja vojnih invalidov, kakor se je to zgodilo v Mariboru in še drugod. Invalid ni poklic, predsednik kakršnekoli podružnice U. V. I. tudi ni poklic. To si treba zapomniti enkrat za vselej. Čisto mirno in odločno povemo to in kdor hoče zameriti, naj zameri. Sklep organizacije in sklep kongresa vseh organizacij U. V. I. se bo izvrševal. Kdor se bo protivil, kdor bo sklepe teptal, tak ven iz organizacije! Občni zbor 11. marca t. l. je prekrasno dokazal, da se organizacija U. V. I. vedno bolj krepi in raste, da se disciplinira. Celotni delegati iz Beograda so to opetovano in z radostjo poudarjali in konstatirali in bili naravnost presenečeni nad uspehom občnega zbora. In taka organizacija bo znala obračunati z ljudmi, ki hočejo, vedoma ali nevedoma, izrabljati organizacijo U. V. I. Komur je do dela in želi delati iskreno, naj dela v organizaciji in naj ne išče dela tam, kjer je ves trud zaman, in to še s pomočjo firme: invalid in predsednik.

Lahko bi našteali še več časopisov, kakor „Straža“, ki so prinašali slične slučaje. A naj bo dovolj. Pogledati hočemo sedaj drugo stran te medalje.

Izid volitev je morda marsikoga presenetil. Na listi, ki je zmagala na Slovenskem, ni bilo kandidatov invalidov po „poklicu“. A na onih, ki so propadle, so bili. Sedaj pa si v duhu predstavimo, kaj iz tega sledi.

Invalidi zahtevajo od vlade, da jim da, kar jim gre. Ne zahtevajo od strank, nego od vlade. V trenutku pa, ko se oni kot invalidi spuste v strankarski boj, zaupajo dotični stranki, za katero se bore, več, nego oni, proti kateri gredo. Kakor da še nimajo izkušnji, da nobena ne more ali noče pomagati. Sedaj seveda se začne rvanje za invalidsko kožo (mesa že itak ni več pod njo). Stranka, kateri so pomagali kot invalidi in v imenu invalidov, hoče izboljšati položaj invalidov (če je tako poštena — seve). Stranka pa, proti kateri so se pomagali vojevati, pa je proti. In tako se mikastijo in rujejo — invalidi pa umirajo od bede. Kajti nobena stranka svojih nasprotnikov ne bo podpirala, da se pa kaj sklene, mora biti večina, ako že ne enoglasje. To bi moral znati vsak tak invalid, ki misli, da je „invalid“, „odbornik“ ali „predsednik“ U. V. I. poklic. Vsak mora znati, da je vprašanje invalidov vprašanje vseh strank, torej države. Zakaj, za državo smo postali invalidi, a ne za stranke. To je po-

men strokovne organizacije in njena smer. Strnite vrste in kot kompaktna masa, združena v eno, zahtevati od vseh strank svojih pravic. In to lahko takrat, ako nismo kompromitirani s strankarskim bojem. Ko mi lahko stopimo v parlament pred poslance z zahtevami in noben izmed njih ne more v naših vrstah najti svojega političnega protivnika ali svojega političnega prijatelja, tedaj nas bo tudi poslušal ves parlament. Tedaj lahko prisilimo, da nas bo poslušal.

Zato, tovariši, bodimo strogo organizirani člani, strogo disciplinirani in pomnimo, da je naša pomoč mogočna in krepka organizacija. Politične karijere na račun organizacije morajo biti vsakemu iskrenemu članu U. V. I. tuje.

Ali si že član naše organizacije? Ali plačuješ redno članarino?

Občni zbor.

Dne 11. marca t. l. so se zbrali vsi dospeli delegati, 49 po številu, v dvorani Mestnega doma, kjer se je ob 8. uri zjutraj pričel občni zbor.

Navzoča sta bila tudi delegata središnjega odbora tov. Kotlajič in Bogunović, vladni zastopnik koncipist g. Žnidaršič, cel izvršni odbor in mnogo drugega članstva. Prostorna dvorana je bila dobro zasedena.

Predsednik izvršnega odbora tov. Tomc je otvoril občni zbor, pozdravil delegate, zastopnika središnjega odbora, vladnega zastopnika in vse navzoče članstvo. Prečital je brzojavni pozdrav g. Ribnikarja, bivšega šefa socialne politike, ki se je z odobravanjem vzel na znanje. Drugi povabljeni od vlade in predstavnikov, ki so imeli stik z invalidskim vprašanjem, se občnega zbora niso udeležili. Stavi se predlog za izvolitev predsednika občnega zbora.

Predlagan in izvoljen je bil tov. Rus z Bleda, ki je takoj zavzel svoje mesto.

Po dnevnem redu, ki je bil objavljen v našem glasilu in okrožnicah, se je prešlo na delo.

Za overovatelja zapisnika sta bila izvoljena tov. Resman iz Radovljice in tov. Frelj iz Celja.

Tajnik tov. Ušan prečita zapisnik lanskega občnega zbora. Ker ni bilo pripomb, se je isti odobril in podpisal.

Besedo je dobil tov. Kotlajič iz Beograda. Izročil je svoje in središnj. odbora pozdrave in govoril približno: Zbrali smo se, da se dogovorimo, kako bomo delali. Invalidsko vprašanje je svetovno vprašanje, ki se je po večini v drugih državah že rešilo. Pri nas pa stoji vedno slabše. Država nam ne pomaga, samo kot vojaki smo ji bili dobri. Za bege in druge podobne stvari je dosti denarja, za nas pa ne. Ko je bilo treba plačati vojno odškodnino bogatašem, je bil denar, za nas ga pa ni. Zakaj se invalidi tako zapostavljajo, vse dosedanje vlade so to delale. Niso nas štiri leta pustili ujediniti se, da bi dosegli svoje uspehe. Vsak zase smo delali in nič dosegli. Po stalnem zakonu bi ne mogel vsak postopati poljubno z nami. Navaja slučaj uklenjenja voženj. Zato moramo popraviti to in izvesti čvrsto ujedinitenje, potem bo središnji odbor drugače govoril z onimi zgoraj. Imeti mora silno vojsko za seboj, potem bo središnji odbor zahteval, ne pa prosil. Ne mislim fizično silo, ampak volilne kroglice. Postavili smo že svoje liste, storili bomo dolžnost, da damo glasove onim, ki bodo res delali za nas. Sit ne veruje gladnemu. Mi nimamo milosti z bogataši, ki delajo zase, za nas pa nimajo razumevanja. Svoj govor zaključil: „Živeli bratje!“ (Burno ploskanje.)

K besedi se oglasi tov. Bogunović iz Sarajeva. Spominja se bede. Invalidi so najzaslužnejši, še bolj kot oni, ki so padli na bojnem polju, ker počivajo za večno v miru. Tem postavljajo spomenike žene in deca, ki po svetu stradajo. To je zločin na zaslužnih ljudeh, ki se ne more z besedo dovolj obsojati.

Žalibog, da kongres v Brodu ni poslušal glasov, da bi šli složno na volišče. Če bi bilo to, bi bila silna sila v naših rokah. Dolžnost vsakega je, da dela z vneto v organizaciji. Materializem stran. Mi ljubimo državo in se zavedamo, da imamo neosvojenega brata onkraj meja in med nami. Glejte, da bo organizacija jaka in močna, in zmagali bomo. (Sledi burno ploskanje.)

Tov. Rus se zahvali delegatoma in pripominja še sledeče: Slovenci smo od leta 1919. hoteli iskreno združeni. Prvi dan je danes, da govorimo odkrito združeni, da pridemo do cilja. Osvobodil nas bo zakon, sedaj je organizacija prva pomoč za to. Podpirajmo jo moralno, ne zahtevati samo denarja. Organizacija brez materialnih sredstev je nemogoča, zato jo moramo podpirati z vsemi sredstvi. Potem bo moglo vodstvo izposlovati naše zahteve. Obljubljam, da bomo solidarni z brati Srbi in Hrvatji. Naša misel in naš cilj sta edina.

Nato dobi besedo predsednik tov. Tomca, ki poroča o splošnem delovanju. Rekel je: Kakor je težak položaj za vojne žrtve sploh, tako je s tem tudi združeno težko delo predstavnikov organizacije. Odbor je prevzel posle plodnosnega dela, ki ga je bilo skoro preveč. Prevzel je naloge od starega odbora in začel pri kinolicencah in tozadevnih pogodbah. Izpeljal je zadevo in s tem pridobil organizaciji nekaj materialne podlage. — Druga važna naloga je bila sodelovanje pri izpeljavi onotnega združenja. Dolgo časa se je poskušalo in bila je splošna nujna želja nas vseh. V Zagrebu na skupščini je prišlo meseca avgusta lani do prvih vidikov. Pravi temelj se je dal pa edinstvu takoj potem v Beogradu na širši seji. Slovenska delegata sta igrala vedno precej vplivno posredovalno vlogo. Sreča je bila, da je prišel na čelo v Beogradu odbor, ki je imel smisel, ne kakor njegov prednik, ki je imel samo separatistične težnje, ki so zabranjevale ujedinjenje. Posrečilo se je, sklicali smo I. kongres in proklamirali ujedinjenje. Dali smo resen opomin vladi. Takoj je uvidela našo moč v edinstvu, to pa ravno pred internacionalnim invalidskim kongresom, pred prihodom tujih predstavnikov. Sklicali smo proteste po vseh prestolcih. Dopravili smo popolne priprave v Ljubljani. Na ta način smo zadali bojazen in izposlovali obvezo dveh ministrov, da so se izplačevali krediti za pokojnine, domove in da se je takoj začel predelavati z nami nov načrt zakona. To se je izvršilo o priliki medzavezniškega kongresa v Ljubljani, kjer se je izvršni odbor udeležil po delegatih pretresavanja pravil.

Potem nas je čakala velika borba za zakon. Znano je, kako smo se udeležili našega kongresa v Beogradu in potem imeli za zastopnike v odboru stotine, ki so delovali.

Politična situacija nam je preprečila vse trude in upe z odstopom vlade in parlamenta. Stojimo praznih rok, toda pričeli smo takoj delovati naprej.

II. kongres v Brodu je pokazal nove smernice, ki se pa žalibog radi nerazumevanja niso izvajale, in to z nastopom pri volitvah v samostojnih listah.

Vendar pa smo sprejeli pravila in dali temelj ujedinjeni organizaciji.

Veliko truda so nam delala pravila, in našli smo veliko upoštevanja z našimi predlogi na kongresu v Brodu.

Srečno smo jih dokončali in proklamirali edinstvo.

Naša moč se mora pokazati, ker imamo še težko delo, naše vprašanje je še vedno odprto. Tudi bodoči izvršni odbor čakajo velike naloge.

Poleg vseh vprašanj, ki se tičejo naših interesov v splošnem, je imel odbor veliko tekočih zadev, ki jih je bilo treba vsaki dan sproti reševati. Odbor je stal za vsakega člana nepristransko na razpolago. Brigal se je za vsako podružnico in za to, da so se vprašanja reševala po njih želji, žalibog so bili tudi slučajni, pri katerih nismo mogli uspeli.

Danes, ko boste odvezavali odbornike, ki stojte pred vami, dolžnosti, pretehtajte njih delovanje in sodite. Pazite pa, da postavite bodoči

odbor še bolj agilni, ki bo mogel organizacijo dovesti do koristnih in razveseljivih uspehov.

K besedi se oglasi tov. Komelj iz Ptuja, zakaj se je vršil prvi kongres takrat, ko niso bili ministri v Beogradu. Pojasnilo se mu je, da je bila to stvar središnjega odbora, ki ga je sklical, da pa pri našem kongresu ni treba prisotnosti ministrov.

Preide se k poročilu tajnika. Tov. Ušan poroča izčrpno in obširno.

Glavno je posneti iz tajniškega poročila, da je imel odbor 47 sej, 3 širše seje in 1 delegatsko anketo. Polnoštevilni je bil odbor samo pri eni seji, nato so pričeli odstopati polagoma odborniki prostovoljno ali vsled izvršenih napak. Našel je vzroke in datume odstopov. Zato se je moral odbor na delegatski anketi dne 26. decembra 1922 izpopolniti z novimi člani.

Prečitajo se imena.

Poroča natanko o izredni seji, na kateri sta prisostvovala šef oddelka za socialno politiko g. Adolf Ribnikar in šef invalidskega odseka g. dr. Franc Goršič. Debatiralo se je z njima o nekorektnem postopanju oblasti, krivičnih nadpregledih, zavlačevanju izplačevanja pokojnin in doklad, slabi upravi v proteznih delavnicah, brezplačnih vožnjah, kolkovanju invalidnih vlog, povišanju menažnega pavšala, radi dovoljenja čitanja političnih listov v invalidnih domovih, glede proste carine blaga za članstvo. Obljubila sta vsestransko pomoč in izrazila željo, da bi se delovalo vedno v sporazumu med organizacijo in invalidskim odsekom.

Dne 9. marca 1922 so se sklicali protestni shodi radi zavlačevanja izplačila pokojnin in doklad, brezobrestnih posojil in podpor, proti zapiranju invalidskih domov in dograditve istih.

Pri širših sejah se je razpravljalo o poslovanju, o razdelitvi monopolskega fonda in odgovoru na resolucijo, stavljenjo na shodu v gostilni pri Mraku 19. novembra 1922.

Novo podružnice so se ustanovile v Dolenjem Logatcu, Murski Soboti, Črnomlju, Brežicah, Cerknici, Beltincih, Ribnici, Škofji Loki, Št. Petru v Savinski dolini, Metliki, Kozjem, Šmarju pri Jelšah, Dolnji Lendavi, Št. Jerneju, Domžalah in Kranjski gori.

Radi nedelovanja ali nerednosti se je izvršilo 9 revizij in sicer v Kamniku, Cerknici, Mariboru, Vrhniki in Metliki.

Shodi so se vršili na Jesenicah, Šmarju pri Sevnici, Žireh, na Jesenicah drugič, Ormožu, Ljutomeru, Celju, Črnomlju in Trzinu.

Rednih občinskih zborov je bilo 52, izvenrednih pa 9. Število članstva je narastlo za 2872 oseb.

Dopisov je bilo razposlanih 5923 ter 27 okrožnic na vse podružnice.

Sklenilo se je 33 pogodb s kinopodjetniki glede procentov in 14 pogodb za gostilne.

Vložilo se je 291 prošenj za posredovanja koncesij članom, 106 pritožb radi krivične razdelitve zemlje, 416 prošenj radi trafik in 1646 različnih vlog.

Invalidskemu odseku se je odstopilo 2685 raznih dopisov.

Od invalidskega odseka pa se je prejelo 618 dopisov.

Posamezne podružnice so poslale vlog in sicer: Bled 81, Brežice 38, Beltinci 27, Cvetkovič 39, Celje 193, Cerknica 19, Črnomelj 35, Guštajn 29, Gorje pri Bledu 27, Gor. Radgona 37, Jesenice 127, Konjice 53, Kočevje 47, Krško 201, Kamnik 21, Kranj 36, Kostanjevica 23, Ljutomer 63, Ljubljana 282, Maribor 213, Moravče 57, Mokronog 38, Mojstrana 51, Murska Sobota 197, Metlika 36, Novo mesto 105, Ormož 73, Ptuj 167, Sv. Peter v Sav. dol. 31, Kozje 11, Ribnica 89, Radovljica 93, Selca 192, Slovenska Bistrica 41, Slovenjgradec 66, Šmarje pri Jelšah 19, Šmarje pri Sevnici 102, Šoštanj 87, Škofja Loka 42, Trebnje 72, Trbovlje 75, Vrhnika 58, Zagorje ob Savi 76 in Žiri 98.

Poročal je na to blagajnik tov. Serbec o celokupnem denarnem stanju v tem društvenem letu, katerega bilanca je objavljena v Vojnem invalidu.

Nato pa se je izrekel soglasno staremu odboru absolutorij s pohvalo.

Tov. Bogunović iz Sarajeva izjavlja, da mora poročati najlepše utise središnjemu odboru, da ni našel nobenih nedostatkov, pač pa silno vzorno delo.

Tovariš Krušič poroča kot upravitelj lista Vojni invalid, da je bilo delo zelo težko, katero je prevzel nepopolno. Zato naročniki niso dobivali lista redno. Sedaj je uprava urejena in bo v bodoče šlo redno naprej.

Začetno premoženje lista je bilo	Din	2455.90
Dohodki iz naročnin	Din	15575.77
Tiskovni sklad	Din	269.75
Posojilo centrale	Din	2684.—

Skupni dohodki	Din	26985.42
Tisk, poštnine in dr. potrebščine	Din	12406.36
Vračilo centrali	Din	2684.—

Skupni izdatki	Din	15090.36
Dohodki	Din	20985.42

Imetek na ček. računu Din 5895.06

Tov. Krušič ostro obsoja nezanimanje za naše glasilo. Naročnikov je okoli 1200, vojnih žrtve pa preko 16.000. Pozivlja na skrbno in pridno agitacijo sicer se bo morala naročnina povišati, ker je list premalo razširjen.

Oglašajo se posamezni govorniki in stavijo predloge, kako bi se podvzela bolj uspešna agitacija. Sprejme se predlog, da podružnice naroče po nekaj izvodov lista za revne člane.

Preide se k volitvam novega odbora.

Po novih pravilih se voli najprej predsednika po listkih.

Tov. Rus predlaga kandidata tov. Tomca in Štefeta.

Za skrutinatorja se določita tov. Novak in Kozinc.

Izid glasovanja se je razglasil sledeče:

Oddanih je bilo 49 glasov, od teh 44 glasov za tov. Tomca, 4 glasovi za tov. Štefeta, 1 glasovnica je bila prazna.

Izvoljen je bil za predsednika tov. Tomca, ki se je zahvalil in prevzel mesto.

Postavi se po pravilih kandidacijski odbor, ki naj sestavi listo odbornikov izvršnega odbora. Predlagani in sprejeti so bili v kandidacijski odbor tov. Žabkar, Peček, Golež, Jarc, Rus in Frelj, ki so se takoj podali z izvoljenim predsednikom tov. Tomcem v stranske prostore.

Po preteku 5 minut je kandidacijski odbor predložil sledeče tovariše kandidate: Matko Stefe, Krušič Franc, Jerman Vinko, Sterle Ivo, Belinc Franc, Ušan Tone, Vuk Ivan, Serbec Miha, Juvan Fricko in Bevc Albin. Za namestnike tovariše: Fakin, Žun, Štrukelj, Juvanc in Koželj. Nadzorni odbor: Osana Mirko, Benedik Slavko, Rant Zdravko, Podmenik in Farčnik.

Lista se enoglasno sprejme.

Pri raznoterostih pa je dobil besedo tovariš Tone Ušan.

Rekel je, da hoče podati sliko o aferi z šefom socialne politike g. dr. Goršičem. Pričel je razkladati kako se je pričelo nasprotstvo radi članka v Vojnem invalidu.

Ni se nam pripuščala pravična beseda, ki naj bi dala povod za pošteno remeduro, temveč se nas je kazensko zasledovalo. Našlo pa se ni drugo kot malenkostna žaljivka. Zato je šla skozi skozi mržnja na odbor in različni nepretni udarci.

Po redukciji uradništva so bili odpuščeni invalidi, pozneje pa so bili povišani bivši feldwebelni.

Dr. Goršič je zahteval odstop nekaterih odbornikov in glavnega urednika našega lista. Ali jih je on volil?

Sprejemati tudi ni hotel vseh odbornikov. (Medklici: Mora nas sprejeti!) Tov. Juvana je vrvel iz sobe. (Klici: Sramota, obračunali bomo!) Pravi, da nam je on oreskrbel dohodek od kina. Ni res? (Dr. Jež in anketa leta 1921 v navzočnosti g. dr. Baltiča.)

Sedaj pa išče člen po katerem bi nam mogel te kinodohodke odvzeti.

To se pravi zaviti organizaciji vrat. Po njegovem se mora naznaniti dohodek, ker spadajo najbrž v „Narodni fond“.

Mi pa pravimo, da je to naše privatno pravo, ki temelji na zakonu in pogodbah.

Hotel je revizijo in zaplenbo tozadevnega fonda organizaciji. (Klici: Nima pravice.)

Predlagam, da se unese primerna zahteva glede njega v današnjo resolucijo.

Nato dobi besedo vladni zastopnik g. Žnidaršič, ki pojasnjuje zadevo z ozirom na člene, ki govore o Narodnem fondu. Ta točka je sporna, zato je dobro, da se spravi na jasno. Stvar pa se bo pojasnila in ni tako pesimistično za presojsati.

Tov. Štefe razlaga dotične člene pravilnika, ki pa nimajo nobenega stika s privatnim pravom.

Govori še tov. Bogunović iz Sarajeva, ki pravi, da dr. Goršiča ne obtožujejo multimilijonarji, ampak siromaki, ki prosijo kruha. Zalcstno, da se inteligent ne dvigne više. Naš glas se bo čul tudi v narodni skupščini.

Tov. Rus z Bleda kritizira delovanje in navaja slučaj neke vdove, ki ne dobi že nad 4 mesec odgovora na prošnjo. Pri takih razmerah ne dosežemo nič. Z nami naj imajo posel ljudje, ki imajo razumevanje za nas.

Vladni zastopnik g. Žnidaršič pojasnjuje, kako težko je poslovanje pri nedostatku moči. Omeni tudi delo pri statistiki.

Tov. Ušan se oglasi, da so bili ravno tam zanoseni invalidi, ki so se reducirali.

Tov. Bogunović. Čudno, da se g. dr. Goršič meša v stvari, v katere se mu ne bi bilo treba, v one, v katere se je treba, to je v hitro poslovanje, pa ne. (Ploskanje.)

Besedo dobi še tov. Juvan, ki navaja slučaj, kako ga je dr. Goršič bacil skozi vrata. Vedno je hotel imeti zadoščenje. Vprašam, kakšno zadoščenje naj dam? (Klici: On ga mora nam dati!)

Končno pa govori tov. Krušič o težkih nalogah novega odbora, ki ga bo treba podpirati. Pripravljeni moramo pa biti na žrtve. Biti moramo solidarni in požrtvovalni.

Tov. Ušan prečita sledečo resolucijo, ki se enoglasno sprejme:

Invalidska skupščina izvršilnega odbora združenja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS v Ljubljani dne 11. marca 1923 v dvorani Mestnega doma v Ljubljani je sprejela sledečo resolucijo:

1. Načelnik oddelka za socialno politiko dr. Goršič se naj odstavi, na njegovo mesto pa naj pride človek, ki bo bolj socialen in ki bo upošteval zastopnike organizacije.

2. Zahtevamo, da se nastavlja uradniki pri oddelku za socialno politiko po sposobnosti in ne po politični protekciji.

3. Zahtevamo, da se uzakoni takoj projekt invalidskega zakona, ki so ga sprejeli in pretresli naši zastopniki z bivšim ministrom g. dr. Žerjavom meseca sepembra 1922.

4. Protestiramo proti ukinjenju brezplačnih voženj za naše udruženje. Zahtevamo, da se takoj poveri ta pravica udruženju nazaj.

5. Zahtevamo redno in točno izplačevanje pokojnin in doklad.

6. Zahtevamo, da omogoči država šolanje vojnih sirot po zavodih.

7. Bolnica za tuberkulozne invalide se mora takoj ustanoviti in tuberkulozni spraviti iz invalidskega doma v Celju.

8. Prireditve v prid vojnim žrtvam naj se oproščajo vseh državnih taks.

9. Invalidom učencem in dijakom po zavodih se morajo izplačati polne učne doklade.

10. Invalidom naj se da pravica brezplačnega zdravljenja tudi za vse bolezni, ki niso v skladu z vojno poškodbo.

11. Brezplačne obleke se morajo izdajati vsem revnim invalidom in ne samo onim, ki so po zavodih v državni oskrbi.

12. Tudi revnim vdovam in sirotam se mora podeljevati brezplačna obleka.

Da se vse trafike podelijo samo vojnim žrtvam pa tudi državnim uslužbencem.

13. Zahtevamo za upravitelje invalidskih domov vojne invalide.

14. Vojnim žrtvam trafikantom se morajo odstotki dobička zvišati na 10 odstotkov.

15. Izvršnemu odboru se morajo dati primerni uradni prostori.

16. Ortopedska bolnica se mora takoj otvoriti in dograditi ambulatorij na Mirju.

17. Vse pogodbe s kinopodjetniki se morajo organizaciji še nadalje omogočiti in se jih ne sme zabraniti.

V Ljubljani, dne 11. marca 1923.

Tov. Kotlajič izraža v imenu središnjega odbora radost za red. enodušnost in levo delo.

Ob pol 1. uri zaključil tov. Tomc občni zbor.

Kot revež. Vaš sotrpin, sem se vedno zavzemal za skupni dobrobit, vendar pa radi gori omenjene zahteve v resoluciji, pri kateri nimam nobene krivde specijelno jaz, ne morem biti izvršitelj te zahteve, ker mi to moj stan zabranjuje. Odvisen sem s svojo staro materjo od svoje eksistence, zato sem prisiljen, ker se mi je drugače zagrozilo z odstavitvijo od službe, svoje včeraj mi poverjeno predsedniško mesto odložiti.

Prosim odbor, da me razreši vsaj za toliko časa dokler se nahajam v tem mučnem položaju. Pripomnim pa, da se v vseh drugih vprašanjih, ki jih zasleduje organizacija strinjam in obljubljam, biti zopet naprej njen voditelj, kadar mi ne bo več zabranjeval moj položaj, in ako me tovariši za to poverijo.

V Ljubljani, dne 12. marca 1923.

Stanko Tomc, l. r.

Odbor v svoji prvi letošnji seji ostavke predsednika tov. Tomca ni sprejel, ker se je zgodila pod krivičnim pritiskom. On mora ostati iz principa in uleđa organizacije, ki si ne pusti diktirati, še nadalje predsednik, pač pa se mu dovoli na njegovo izrecno željo začasen dopust. Za ta čas pa vodi posle izvršnega odbora podpredsednik tov. Matko Štefe.

Odbor.

Naše glasilo je »Vojni invalid«!

Edinstveni glasovi.

Da pokažemo našim vojnim žrtvam, da nismo v naši borbi proti nasilnosti dr. Goršiča et consortes osamljeni, objavljamo nekaj glasov iz beograjskega »Ratnega Invalida« št. 21 t. l. Ti glasovi pričajo, da je naša borba podprta in ne osamljena, ker čutijo z njo vse vojne žrtve Jugoslavije.

V omenjenem listu piše invalid kapetan Nedić med drugim sledeče močete besede: „Razni Goršiči so neposredni vzroki naše največje bede. Ti so tudi vzroki onega globokega fizičnega nasprotstva v Zagrebu, kjer se zatirata dva domova iz invalidskih vrst. Vse to se tolerira, podpira, še več, na take nesigurne temelje se je začela opirati naša nova osvobojena in ujedinjena domovina Jugoslavija. Toda vi ljudje zgoraj, ali vidite vse to in kaj mislite, do kdaj se bo preskuševala potrpežljivost popolnoma svobodnega državljanja? Do kdaj boste trpeli, da ljudje, ki nimajo niti smisla, niti ljubezni za našo domovino, izzivajo najpoštenje patriote in jih s silo tirajo med skrajno nezadovoljne elemente. Ako je njim po godu, da se ruši ta domovina, da se ustvarja čim več nezadovoljnežev, pa vas prosimo lepo, vi tam gori, — niti vam niti nam ni to po volji! Zakaj torej vse to trpite n tolerantate?“

Mi smo vam doslej z delom pokazali, kako se ogibamo osebnih zadev in napadanja, toda kadar prikipi sila do vrhunca, moramo kričati, ne samo tožiti. Zakaj nas ni poslušal g. minister socialne politike? Zakaj ni pravočasno preprečil te afere? Ali morda čaka na pojasnilo g. Goršiča, kakor pravi narodna pesem:

Kadija te sodi, kadija te toži.

Ako bi minister vedel, kakor vemo mi, kako poštene elemente so v Sloveniji tovariši invalidi, ki jih maltretira in preganja g. Goršič, bi gotovo moral marsikaj predbacivati svoji indolentnosti, ki jo kaže v tem slučaju.

Štirideset organizacij se je dvignilo v obrambo svojih članov, ki so žrtve okameneloga tipa, kateremu ni nič dobro in pravilno v naši domovini. Štirideset organizacij vlaga proteste, nekaj deset tisoč ljudi stoji proti enemu samemu človeku, pa brez uspeha. Ali čaka g. minister, da se stvar komplicira kakor zagrebški slučaj?

Mi ga gotovo ne želimo, treba pa je, da nam gosp. minister socialne politike pove svoje mnenje, kako bi prišli na jasno, kaj je najpraktičneje treba ukreniti v enakih in podobnih slučajih.“

Tako Nedić!

Cujmo še drugi glas invalida majorja Dragoljuba Kotlajiča, ki je bil delegat središnjega odbora na našem občnem zboru. Uvodoma omenja bojazen, ki jo je občutil, ko ga je središnji odbor delegiral na skupščino v Ljubljano. Mislil je, da utegne biti zborovanje burno in kričavo, kakor je to drugod večkrat običaj, toda takoj že prihod v Ljubljano ga je uveril, da je bil v zmoti. Prihod v pisarno izvršnega odbora v Ljubljani, ki ima skrajno slabe in neza-

dostne lokale na razpolago, ga je prepričal o vzornem redu pisarne.

Dalje omenja: „Takoj v petek pregledali smo vse pismene vloge, ki so jih poslale posamezne podružnice s prošnjo, naj se jih uvrsti v resolucijo. Že to dejstvo samo, da je znatni del podružnic predložil vse svoje predloge pismeno, me je razveselil, ker sem videl v tem znamenje, da ti ljudje pravilno umevajo svoje letne skupščine, da žele izboljšanja invalidskega vprašanja, da razmišljajo o svojih nalogah, in da tudi res delajo zanj. Ko smo čitali te predloge, smo videli, da so zelo trezni, vsled česar je bilo delo izvršnega odbora pri sestavljanju resolucije mnogo olajšano. V nadaljnjem poteku razgovora s člani odbora sem se uveril, da sem storil prav, ko sem se podal v Slovenijo. Prepričal sem se, da bom prisostvoval rezultatom dela agilnih in navdušenih ljudi, ki hočejo postaviti invalidsko vprašanje na najlepšo in najzdravejšo podlago.“

Nato še v splošnem hvali delo izvršnega odbora in preide na natančen popis skupščine, kjer posebno poudarja, da so udeleženci vsa poročila poslušali z največjo pazljivostjo in jih soglasno sprejeli, slučaj, ki je po njegovem mnenju edini in lahko služi vsem drugim za vzled.

Znano ogorčenje na občnem zboru napram dr. Goršiču pa opiše takole: „Po poročilih tajnika o Goršičevi aferi se je dvignil iz grobne tišine silen hrušč in trušč. Mirni in resni ljudje so postali naenkrat kakor razkačene ose, ki niso obetale ničesar dobrega. In ti ubogi ljudje lačni, žejni, nagi, ki so trpeli, da so jih skoraj pet let razne vlade varale z zlatimi obljubami, so izlili zdaj, ko so videli, da posamezni uradniki, siti in razkačeni hočejo natirati svoje šefe na njihovo bedo, ves svoj srd na osebo takega uradnika. Od vseh strani so se oglasili konkretni primeri njegove surovosti in brezobzirnosti napram invalidom.“

Midva delegata sva poskušala pomiriti duhove in sva jim obljubila, da bo odposlanstvo središnjega odbora takoj ukrenilo potrebne korake pri ministristvu socialne politike v tej stvari. — — Tovariši so se ob tej obljubi pomirili, sklenili resolucijo, ki bo naknadno objavljena v listu, potem pa so se redno in mirno razšli, a delegata sva se vrnila v Beograd.“

Ali si že plačal naročnino?

Društvene vesti.

Invalidski shod se vrši dne 22. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne v Kranju, v prostorih hotela pri „Novi pošti“. Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe. Pride delegat iz Ljubljane.

Štampilje udruženja kakoršne predpisujejo nova pravila je naročil izvršni odbor ter jih je tudi že prejel. Prišel jih bo razpošiljati prihodnje dni. Takoj po prejemu novih štampiljk pa naj podružnic vrnejo stare štampiljke na naslov izvršnega odbora v Ljubljani. Obnem pa tudi potrdilo o prejemu novih štampiljk.

Novi naročniki. Zadnji čas so nekatere podružnice pričele prav pridno nabirati nove naročnike za naš list. Tovariši le naprej, naš list mora biti v vsaki hiši vojne žrtve.

Statistika se bo morala v smislu novih pravil takoj izvesti. Pripravljene so že tiskovine popisne, ki se bodo pričele razpošiljati na vse podružnice. Iste jih morajo razdeliti na vse članke in članice, ki naj jih izpolnijo v vseh točkah, podpišejo in vrnejo podružnicam. Popis naj se vrši čim hitreje.

Pravila so predstavljena v slovenščino, v kratkem bodo tudi razmnožena in razposlana podružnicam.

Razne vesti.

Velikodušen dar. Njegovo Visočanstvo princ Jurij je podaril našem udruženju v roke središnjega odbora v Beogradu znesek milijon dinarjev. Denar je namenjen v prvi vrsti za invalidski dom v Beogradu.

Afero z vlad. svetn. dr. Goršičem je prišel preiskovati iz Belgrada inšpektor ministristva za socialno politiko. Zaslišal je odbor in dr. Goršiča, napravil zapisnike in jih odnesel s seboj v Beograd. Šele sedaj pa se je gospod spomnil, da je stavil na odgovor one osebe na invalidskem odseku, katere smo že zdavnaj očitali v naših člankih in katerim je preje branil

Zbirajte naročnike za naše glasilo!

Izjava.

Podpisani sem prišel radi resolucije, sprejete na včerajšnjem rednem občnem zboru izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, v neljubo mučno situacijo, ki je zame eksistenčnega pomena. Ker sem nastavljen kot definitivni uradnik, podrejen šefu g. dr. Goršiču, katerega takojšen odstop zahteva resolucija, sprejeta od delegatov, me je isti danes pozval, da moram odstopiti iz službe, ali predsedstvo udruženja, ki mi je bilo včeraj poverjeno, odložiti.

samo čast, ki jim jo nihče ni nikoli vzel. Začel je preiskovati različne krivde storjene invalidom in ki so dale povod razburjenju. Vendar pa se s tem napram nam vseeno ne bo mogel oprati, da ni nastopal teroriščno in zlivljal vse svoje sovraštvo do nas. Počakajmo, zadeva se mora itak kmalu razčistiti.

Razpisi trafik: Na javnem natečaju se razpisujejo sledeče trafike: V Dolenem Maharovcu št. 13, davčni okraj Kostanjevica, v Leskovcu, davčni okraj Litija, v Prilipi št. 6, davčni okraj Ribnica, v Pristavi, davčni okraj Vrhnika, v Šmarju št. 31, davčni okraj Ljubljana okolica, v Krškem št. 2, davčni okraj Krško, v Zgornjih Dupleh št. 26, davčni okraj Tržič, v Preloki št. 58, davčni okraj Črnomelj in v Sp. Vodalah št. 12, davčni okraj Mokronog. — Vse te trafike so v področju fin. okraj. ravnateljstva v Ljubljani. — Nadalje se razpisujejo trafike: v Rušah št. 37, Loki št. 44, Gorečji vasi št. 109, Malečniku št. 5, Št. Ilju št. 144, Strihovcu št. 2 in Sladkem vrhu št. 22, vse v davčne okraju Maribor, pri Sv. Trojici št. 47 in Žikarcih št. 89, davčni okraj Sv. Lenart v Slov. gor., v Trzci št. 17, davčni okraj Celje, v Straži št. 42, davčni okraj Slovenjgradec, v Očinjcu št. 8, davčni okraj M. Sobota, v Šentovcu št. 32, davčni okraj Slovenska Bistrica in v Kaplji št. 168, davčni okraj Marenberg. — Te trafike pa so v področju okr. fin. ravnateljstva v Mariboru in je za nje rok za vlaganje do 19. aprila 1923. Vsi natančni podatki so razvidni pri gori navedenih ravnateljstvih in v Uradnem listu št. 31 od 30. marca t. l.

Mesti nadpaznika in paznika sta razpisani pri kr. moški kaznilnici v Mariboru. Prošnje je vlagati do 15. aprila pri ravnateljstvu kaznilnice. Invalidi imajo prednost. Pogoji so razvidni v Uradnem listu.

Pozor pred varalico. Od mestnega poglavarstva v Doboju se objavlja, da hodi neki G. Henjel okrog raznih občin in dviga podpore in posojila na račun gori navedene občine. Zadnji čas je hodil po Slavoniji. Izkazuje se kot invalid z nekim uverenjem ministrstva socialne politike z dne 22. marca 1921, br. 11574. Opozarjajo se vsi, ki bi morebiti prišli z njim v dotiko, da mu ne verujejo in naj ga primejo in izroče pristojnim oblastem.

Neizprosna smrt. Kakor smo že poročali v listu, smo 20. jan. t. l. pokopali našega ljubljenelega, zavednega tovariša in obenem tudi odbornika Antona Vidmarja. Dne 22. marca pa je preminula tudi njegova žena vdova Ivana Vidmar, katera je zapustila dva uboga otročička v starosti 2 in 4 let. Oba umrla sta žrtvi tuberkuloze. Ker sta uboga otročička ostala brez očeta in matere, se prosi vsa čuteča srca za darove kot prvo pomoč malim sirotam, ki so brez vsakih sredstev. Darovi naj se pošiljajo na podružnico Vrhnika, za katere se pa že vnaprej zahvaljuje varuh otrok, invalid Ignac Turk.

Smrt veterana in invalida. Dne 29. marca t. l. je umrl v svoji visoki starosti 84 let vojni invalid tov. Martin Erjavc iz Čužnjevasi št. 15, občina Trebelno na Dolenskem. Bil je ranjen v vojni leta 1866 na Italijanskem v desno koleno. Ves čas je bil priljubljen in marljiv človek. Deputacija podružniškega odbora v Mokronogu ga je spremila k večnemu počitku. — Ohranimo svojega tovariša v blagem spominu.

Invalidi in delavsko zavarovanje za bolezn. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v

Ljubljani se protivi izplačevati podpore v slučaju bolezni invalidom, ako zbolijo na hibah, ki so jih dobili v vojni. Izgovarja se, da je dolžan zdraviti take vojne hibe le invalidski odsek, to je država. Res je sicer, da mora vojne hibe zdraviti država, toda možno je, da se taka hiba le vsled delavnih naporov v službi poslabša. To je treba natanko konstatirati po zdravniških izvedencih, ker se da to po našem imenju lepo dognati. Sicer se pa vojnih invalidov nikakor ne sme uporabljati za taka dela, pri katerih bi jih hiba ovirala in se s tem še poslabšala. Ako trpe invalidi notranje bolezni, je pa to mogoče tudi pri drugih delavcih, da so podvrženi tej ali oni bolezni, ki se potem pri delu razvije ali poslabša. Vendar pa so prisiljeni vseeno delati, če hočejo živeti. Zavarovalni zakon ne dela nobenih izjem, zato tudi vojnih invalidov ne sme nič izločevati, ako se pri delu poslabša njihova vojna hiba in se to strokovnjaško dokaže. Na ta način preti lahko nevarnost, da se bodo uradi eden na drugega zgovarjali, invalid bo pa ostal brez zdravstvene pomoči. Zadeva se mora nujno spraviti v red. Mislimo pa, da urad za zavarovanje delavcev ne more odrekati zdravljenja pri delu poslabšanih vojnih hib, katerih zakon nič ne izločuje.

Posnemajte! „Slovenec“ je v svoji velikonočni številki prinesel sledeči zanimivi članek: „Pohabljenec v Fordovih tvornicah. Da je Fr. Ford eno največjih industrijskih podjetij na svetu, je znano. A še vse večji je njegov pomen kot organizatorja dela, ki je umel z delom združiti tudi človekoljubnost, ki ne temelji v usmišljenosti, ampak v gospodarskih razlogih. Kdor obišče njegove zavode, ostrmi, ko se znajde sredi sto in sto največjih strojev ter sredi tisoč in tisoč delavcev, kjer sedi v kotu po 10 slepcev. Slednji izmed njih sega po vijaku in matici, da ju primerja, nakar ju vrže v železno posodo. Eden izmed teh slepcev je starec pri 78 letih, a dasi je popolnoma slep, zasluži šest dolarjev na dan kakor vsak drugi delavec. Zasluži jih v resnici, ker Fordova podjetja ne poznajo miloščine. Znano je, da je tip pri slepcih posebno dobro razvit in zasluga Fordova je samo, da je našel zanje primerno delo. „Ne dajate milo darov“, pravi Ford, „ampak dajte vsakemu kakršnokoli delo.“ V njegovih zavodih ne sme biti nihče odslovljen zaradi fizične napake, ker se po Fordovem prepričanju lahko dobi za vsakega človeka primerno delo. Zato ni nič čudnega, da je napravil poseben oddelek za tuberkulozo, v katerem je zaposlenih več kot 1000 delavcev. Za one, pri katerih se je bati, da bi se našli bolezn. je odreden poseben oddelek. Pa tudi rekonvalescentje so v Fordovi tvornici nameščeni. Na voščnem platnu, pogrnenemu preko postelje, vršijo namreč isto delo kakor slepci in dognalo se je, da zaposlenost znatno pospešuje okrevanje. Delo preganja dolg čas ter bolnikove težke misli lajša. Jako zanimivo je tudi, da rečenji, na postelji prikovani rekonvalescentje izvrše za 20 odstotkov več kakor zdravi delavci pri istem delu. A tudi gluhonemi prekašajo glede solidnosti in natančnosti normalne delavce. Ford je dal po posebni analizi p. sameznih opravil dognati, za katero izmed njih so pripravni bolehn. ženske in pohabljenec. Trdi se, da je več kakor 3000 vrst dela, za katera ni treba posebnega telesnega napora; 670 vrst dela izvršujejo lahko ljudje brez nog,

2607 ljudje z eno nogo, 2 ljudje brez obeh rok, 715 delavci z ene roko, 10 del pa taki, kateri nič ne vidijo. Vsem tem tako imenovanim reventem daje Ford, čigar dejanska človekoljubnost ne izvira iz sentimentalnosti, priliko, potovati skozi življenje z zadovoljno mislijo in v svesti si svoje popolne občanske dostojnosti.“ — Iz teh vrstic vidimo, da moremo biti tudi invalidi koristni člani človeške družbe ter da nismo samo v nadlego ljudem, za kar nas nekateri smatrajo. Vse naše gospodarske kroge pa prosimo, da si vzamejo za zgled gori omenjeno podjetje in nameščajo za gotova dela samo invalide. S tem ne bodo svojim podjetjem prav nič škodovali, spravili pa bodo marsikaterga siromaka h kruhu ter mu tako vsaj malo omilili njegovo nesrečo. Lep vzpodbuden zgled pa imajo tudi oni invalidi, ki mislijo, da pohabljenec ni treba nič delati ter da mora sedaj država ali občina prevzeti vso skrb zanje. Star prevovor pa pravi: „Pomagaj si sam in Bog ti pomore.“ Zatorej, tovariši, ne obupajte, temveč delajte, ker le v delu je življenje!

Izjava.

Podpisani izjavljam, da bom g. dr. Goršiču odgovoril na njegov članek v „Slovenskem Narodu“ z dne 18. marca t. l. št. 64, v katerem mi očita voditeljstvo malkontentov in drugo šele tedaj, ko se bo zadeva med menoj in njim razčistila pred sodiščem.

Tone Ušan, tajnik izvršnega odbora.

Listnica uredništva:

Dopisnike prosimo, da glede svojih člančkov, ako niso bili še objavljeni, nekoliko potrpe ker nam v listu primanjkuje prostora. Članke pregleda redakcijski odbor in lahko katere tudi odkloni iz posebnih vzrokov, zato prosimo naj se dotični pisci ne čutijo prizadete, ampak naj ostanejo še nadalje pridni dopisniki.

Za tiskovni sklad so darovali:

Neimenovani Din 10.—, Černe Pavel, Ljubljana Din 5.—, Podr. Udr. voj. inv. v Mokronogu Din 2.—, Zupan Franc, Mengeš Din 2.—, Matko Štefan, Odranci-Beltinci Din 2.—, Juvan Fricko, zasebni uradnik v Ljubljani Din 8.—, Č. g. Fran Casl, župnik v Trbovljah Din 10.—, Č. g. Josip Imevc, kaplan v Trbovljah Din 5.—, Č. g. Martin Gorogranc, kaplan v Trbovljah Din 1.—, Kralj Ivan, stavbenik Din 5.—, Kajtna Anton, rudniški nadpaznik Din 1.—, Podrečuk A., občinski uradnik Din 5.—, Kolenc Stanko, trafikant Din 49.—, Jesih Adolf, učitelj Din 5.—, Belihar Franc, občinski sluga Din 2.—, Stermoljen Valentin, voj. inv. Din 3.75, Šteh Ana, občinska uradnica Din 2.—, Kuhar Zlata, občinska uradnica Din 2.—, Pleskovič Anka, občinska uradnica Din 2.50, Prisljan Milka, natakarka Din 3.—, Kosi Frančiška, trafikantinja Din 5.—, Kosi Slavoljuba, trafikantinja Din 5.—, Gostje v Paršukovi gostilni Din 20.—, Skupaj Din 155.25. Iskrena hvala.

Odgovorni urednik: Franc Belinc.
Tisk tiskarne J. Biasnika nasl., v Ljubljani.

LISTEK.

Ivan Albrecht:

Bremena.

„Saj zmožna si še marsičesa, kaj? Takole če dedec dela cel teden in trpi in gara, da ima po žilah že več saj nego krvi, kaj —, pa sodnik, ki diši po rožah in šampanjcu ter cinglja z golšo in cekini —“

Zapletel se je v misli — kot da se je zbal sam svoje odurne obsodbe, in je končal z zaničljivim hahljanjem. Žena je pri vsem tem skušala topo, počasi in kakor iz sanj dopovedati besnečemu možu samo dejstvo, strašno zbog svoje gole preprostosti:

„Luki bo umrl —“

„Haha, vem — saj je pol trga pokonci —“

Hotel je reči še bogve kaj, toda v hipu so se začuli koraki pred vrati — in gospa sodnikova je stopila z zdravnikom in gospo ravnateljstvo v kuhinjo.

„Kje je torej malček,“ je zdravnik brž prešel k stvari in Nana se je opotekla v sobo in pokazala na posteljo. Gospa Langhofova je med tem brzo pojasnila gospe ravnateljevi, kako je siromašna žena v tej stiski nujno potrebna varuha pri hiši in da mora vsled tega ostajati mož na vsak način doma. Gospa ravna-

teljeva, ki je ljubila senzacijo in gloriolo dobroteljskega, kakor vse gospe na svetu, je takoj obljubila svojo pomoč. Izposlovala bo pri soprogu, da se brezpogojno izplača nesrečnemu delavcu najvišji dnevni zaslužek za ves čas, dokler bo trpeči mož čuval obupano ženo in ponesrečenega otroka. Gospa Agata je izrazila svoje veselje nad tem s prijaznim smehljajem in kolikor mogoče uljudnim poklonom. Ker je prešla že preko sitnosti prvega početka, je bila docela v svoji vlogi in je mislila samo še na to, kako bo njeno početje grizlo netaktnega soproga.

„Le čakaj, gospod sodniček, pomnil boš, kaj je ženska!“

Da ni slučajno zapazila Dreje, ki je topo strmela v nenavadne prišlece, bi bila morda celo glasno izrekla svoje misli. Tako pa se je samo zasukala na peti, povabila s pogledom družico s seboj in odšla za zdravnikom v sobo.

Dreja je bil zdaj tak, da ga človek ne bi spoznal. Kakor kužek je sedel pri štedilniku in mežikal proti sobi, kjer se je odločevalo. — Kaj? ... Negotovost in izrednost trenutka je pafila moža, ki naenkrat ni več občutil pijanosti, ampak samo neznanško težo nad seboj. Lastno življenje se je vrtinčilo pred njim, slika za sliko, navzgor in navzdol, počez in navzkriž, sam obup in gola neumnost. Da se je rodil, živel, delal in prizval slednjic še toliko novih bitij v življenje — čemu vse to, zakaj, zakaj?! ...

(Dabe.)